

Nahk läbi elu...

Elena Dejeva
Ida-Tallinna Keskaigla

1

1. Naha vananemine
2. Healoomulised uudismoodustised naha vananemisel:
 - * Epidermaalsed (keratosis seborrhoica)
 - * Sidekoe põhised (fibroma molle, dermatofibroma)
 - * Vaskulaarsed (kirssangioom, püoogene granuloom)
 - * Rasvkoepõhised (lipoom), ksantoomid
 - * Naha derivaatidest (miiliium, süringoom, ateroom)
 - * Pigmentkasvajad (lentigo solaris), melasm
3. Vananemise ennetamine

2

Naha vananemine

1. Sisemine e. geneetiline vananemine
2. Välimine e. fotovananemine

3

Vananemise põhjused

- * Päsekiirgus (UVK)
- * Vabad radikalid
- * Hayflick'-i limit
- * Hormonaalsed muutused
- * Ainevahetuse aeglustumine
- * Põletik
- * Rakkude jääkainete kuhjumine
- * Stress
- * Miimika
- * Suitsetamine

4

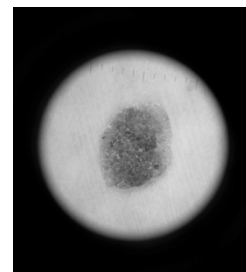
Muutused vananevas nahas

- * Kollageeni hulga ja naha paksuse vähenemine → kortsud
- * Epidermise rakkude uuenemine aeglustumine → kollakas ja tuhm nahk
- * Kapillaaride hulk dermas vähenemine → teleangiiektaasiad
- * Fibroblastide paljunemine aeglustumine → vähenenud elastsus ja pingus
- * Naha lõtvumine → laienenud poorid, solaarkomedooidid
- * Langerhansi rakkude hulga vähenemine → aktiiviline keratoos, kasvaja
- * Pigmentirakkude hulga vähenemine → pigment jaotub ebahüütlaselt

5

Keratosis seborrhoica

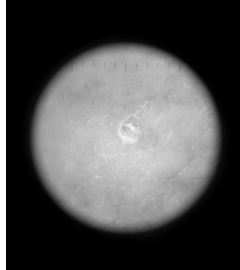
- * Kiitge sagedasem healoomuline uudismoodustis eakatel, tingitud epidermaalrakkude proliferatsioonist
- * 2000a uuringus Austraalia populatsioonis: <25a 12%, 26-50a 7% ja üle 51 a 100%
- * Valdavalt UVK avatud aladel (ilakehal, näol) ja peopesad, tallad ja hõlasked
- * Rohke loobimine või seotud siseorganite pahaloomuliste kasvajatega
- * 40-85% SK avastatud FGFR3 (fibroblast growth factor receptor 3) geeni mutatsioon
- * Helepruunist mustani, teravalt piirduvad, krõbeline, murenev, palpatoorselt tundub rase
- * Krioterapia, kiiretaolise esteetilise kaalutlustel, excisio ebaseelge dgn korral

10

Stucco keratosis

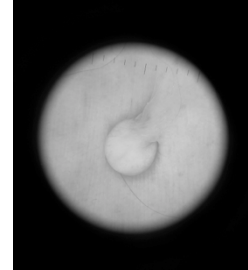
- * Seborroilise keratoosi variant
- * Asümptomaatiline
- * Eakatel inimestel, meestel sagedasem, 10% populatsioonist
- * Alajäsemel valdavalt
- * Ihukarva või valkjad, ümmargused, ca 2-4mm, kuiva ja kestendava pinnaga keratootilised paapulid
- * LN2, küretaaž, diatermokoagulatsioon

13

Papilloma fibroepithelialis

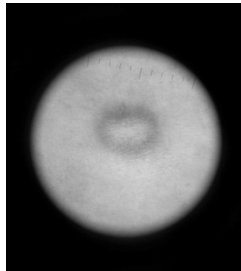
- * Pehme, varrel paiknev näsiline moodustus ca 2-5mm
- * Kaelal, kaenla all ja voltides-höõrdumisele eksponeeritud piirkonnad
- * Seos ülekaalususega ja insuliiresistentsusega, raseduse ja peekondliku eelsoodumusega
- * Kuni 59% > 70 aastastest, lastel näsapid ei esine
- * Käärid, krioterapia (sek, hüpopigmentatsiooni risk), diatermokoagulatsioon

14

Dermatofibroma

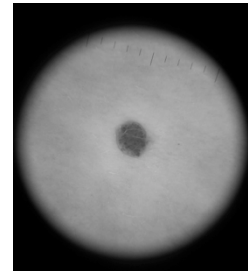
- * Trauma, follikuliit, putukahammustus, viiruslik infektsioon, ruptuureunud tsüst
- * Sagedasem alajäsemel
- * Tihke dermaalne sõlmeke, ca 3-10mm, lillakas, roosa või pruun
- * Multiipelne dermatofibroom(>15) täheldatud immuunpuudulikkuse ja LE korral
- * LN2 võib omada kosmeetilist tulemust, sümptomaatiliste leesionide ekstsioon

15

Cherry angioma

- * 50% täiskasvanutest
- * Ca 2-5mm läbimõõdus
- * Vaskulaarne paapul, ümar, teravalt piirduv, punakast lilla värvuseni
- * Etiologia teadmata, rohke lööbimine v.o seotud hormonaalsete muutustega - prolaktiin, rasedus
- * Võimalik spontaanne taandumine
- * Diatermokoagulatsioon, laserravi

17

Granuloma pyogenicum

- * Suhteliselt sagedane, healoomuline vaskulaarne uudimoodustus
- * Iseloomulik kiire kasv (mõne nädalaga)
- * Nägu, sõrmed ja limaskestad
- * Lastel, noortel täiskasvanutel ja rasedatel
- * Hele-punane, veritsusele kalduv, sõlmeline moodustus ca 7-10mm
- * Shave excisio, diatermokoagulatsioon, küretaaž, LN2, laserravi

18

Lipoma

- * Väga sagedane adipotsüütidest lähtuv healoomuline kasvaja, 1:1000
- * Naistel sageli üksikud, meestel multiokulaarsed
- * 80% lipoomidest < 5cm
- * Perekondlik eelsoodumus
- * Enamasti sümptomitevaba, v.a angiolipoom, närvide kompressioon
- * Kirurgiline eemaldamine

19

Hyperplasia sebacea senilis

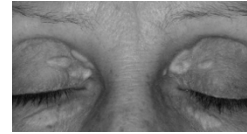
- * Väga sage keskealistel ja eakatel
- * Perekondliku vormi korral esimesed sümptomid juba puberteedis
- * Kollakad, pehmed teravalt piirduvad, mosaiiki meenutavad lamedad paapulid ca 2-4mm
- * Otsmik, põsed, nina
- * Kõrgem risk on immuunsupresseeritud patsientidel (tsüklosporiin, siirdamine)
- * Diatermokoagulatsioon, laserravi

20

Xanthelasma palpebrarum

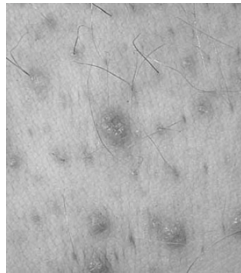
- * Sümmeetriliselt laugudel pehmete kollaste paapulite ja nastudena
- * "xanthos" kreeka keeles kollane
- * Naistel sagedamini, vanus 50-60
- * Tavaliselt kaasneb hüperlipideemia, vahest diabeet, PBC
- * Krüoteraapia, TCA, kirurgiline ravi, laserravi

21

Xanthoma eruptivum

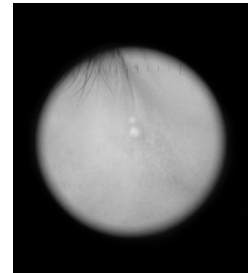
- * Kiire tekkega grupis kollakas-roosad tihked paapulid ca 3-5mm, sageli sügelus
- * Tuharad, õlad, jäsemete sirutuspinnad
- * Kaasuvaks sageli raske primaarne või sekundaarne hüpertrigütserideemia ja diabeet
- * Võimalik spontaanne taandumine mõne nädalaga
- * Hüperlipideemia ravi, vajadusel TCA, LN2, excisio, laserravi

22

Milium

- * Keratiinitsüstid
- * 1-2mm heledad läikivad paapulid
- * Sageli silmade ümber
- * 40-50% vastündinutest, väikestel lastel, noortel täiskasvanutel, eriti naistel
- * Võimalik seos traumaga, lokaalse GKK
- * Steriilse nõelaga avamine

23

Cysta sebacea

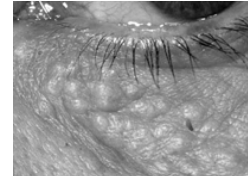
- * Epidermalline tsüst e. ateroom
- * Nahavärvusega nahaalune tihke sõlm, pinnal tihti väike "naba"
- * Avanemisel väljub halvälõhnalist juustutaolist eritist
- * Nägu, ülakeha, peanahk
- * Excisio koos kapsliga esteetilistel kaalutlustel või põletiku korral

24

Syringoma

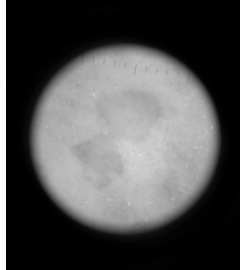
- * Ekriinsete näärmete healoomuline kasvaja, 1% populatsioonist, rohkem naistel
- * Mitmeid nahavärvi paapuleid/ tsüste näol, sümmeetriliselt, eriti alalaugudel ca 1-3mm
- * Higitamine soodustab lööbimist
- * Võib esineda Down Sy korral, võimalik perekondlik eelsoodumus
- * Diatermokoagulatsioon, laserravi, kirurgiline ravi

25

Lentigo solaris

- * kesk- ja vanemas eas
- * 90% >60 a ja 20% < 35a vanustest
- * päiksele avatud piirkonnad (labakäed, nägu, õlad)
- * heledanahalistel, päiksepoletused e. 20. eluaastat
- * beezid, pruunid teravalt piirduvad laigud ebakorrapärase kujuga, võivad laetuda
- * Krioterapia, TCA 33% lahus; tretinoiin kreem 2x päevas 3 kuud, laser- või IPL (intense pulsed-light) ravi

26

Melasma

- * Sümmetrilised pigmendilaigud otsmikul, tilahuulel, põskedel
- * 90% pt-st on fertiilses eas naised
- * Seos hormonaalsete muutustega (rasedus, suukaudsed rasestumisvastased vahendid)
- * 70%-l perekondlik eelsoodumus
- * Fototoksiline reaktsioon kosmeetikatoodetele, mõned suukaudsed ravimid
- * Tretinoiin, AHA-happed, keskmise sügavusega keemiline koormine, IPL, laser ravi
- * Korralik päiksekaits!

27

Naha vananemise ennetamine

- * Päiksekaits - UVB SPF >30, UVA kindlasti > 90%, eelistatud füüsikaline blokaator (tsinkoksiid, titaaniumdioksiid)
- * Suitsetamine, alkohol, kohv - Ei!
- * Antioksidandid - askorbiinhape, koensüüm Q, vitamin E, B3, B- karoteen → alustades kasutamist varakult on võimalik ennetada nahakahjustuse teket
- * Polüfenoolid - roheline tee
- * Retinoidid - tretinoiin lokaalselt 10-12 kuud minimaalselt

28